

Till dig som är spelare!

Sexuella övergrepp är namnet på många handlingar där någon eller några går över gränsen och kränker en annan person på ett sexuellt sätt.

En person under 15 år får inte utsättas för sexuella handlingar av något slag av äldre eller yngre personer, även om hon/han själv skulle vilja eller ta initiativ. Alla har rätt att bestämma över sin egen kropp och sin egen sexualitet.

Det är viktigt att inte förväxla osunt beteende med normala relationer mellan ledare, tränare, barn och ungdomar i verksamheten. Det handlar om att vara uppmärksam på osunda relationer.

Exempel på sexuella övergrepp:

- * Att någon tar på din kropp med händerna, munnen eller könet på ett obehagligt sätt eller så att du blir rädd.
- * Att någon pratar med dig eller tittar på dig på ett sexuellt sätt som du upplever som obehagligt.
- * Att någon utnyttjar att han eller hon har ett överläge och får dig att känna att du måste ställa upp på en sexuell handling.
- * Att bli fotograferad eller filmad med eller utan kläder i ett sexuellt syfte om det är emot din vilja eller att du är under 15 år.

Förövare brukar själva beskriva det som att de väljer barn (ungdomar) som är närmast och som de tror kommer att hålla tyst så att de inte avslöjas och åker fast. Det kan vara barn (ungdomar) som de har någon form av makt över, som de tror att de kan tvinga, lura eller manipulera. Förövaren söker ofta vänskap, förtroende och tillfällen att vara ensam med den utsatte. De kan lära känna varandra genom idrotten men de närmaste kontakterna tas vid sidan om. Det kan röra sig om olika former av extrahjälp och kontakterna upprätthålls via mobil, sms, sociala medier eller mail.

Om du skulle uppleva att du utsätts för trakasserier eller andra former av kränkningar skall du veta **att du alltid har rätt att markera och säga ifrån**. Du bör vidta följande åtgärder:

- * Markera tydligt att beteendet är oönskat genom att säga ifrån. Du kan också be någon ledare eller kamrat att säga ifrån.
- * Om det inte hjälper att säga ifrån - sök stöd! Tala med någon ledare i din förening som du känner förtroende för.
- * Spara eventuella sms och mail eller annat som kan visas upp för någon du har förtroende för. Det är inte alltid enkelt att själv bedöma vad som är okej.

Utdrag från Riksidrottsförbundets policy mot sexuella trakasserier och sexuella övergrepp. Läs mera på RF:s och SISU Idrottsutbildarnas hemsida.

Till dig som är aktivitetsledare!

Sexuella trakasserier kan vara av olika slag, fysiskt, verbalt eller icke-verbalt. Det kan vara fråga om t.ex. oönskad fysisk kontakt såsom onödig beröring av en annan persons kropp, ovälkomna förslag eller påtryckningar, oönskad visning av pornografiska bilder och texter, visslingar, blickar eller gester som är anstötliga. Det kan också vara annat uppträdande eller yttrande som svärtar ner eller förlöjligar individen på grund av kön eller sexuell läggning.

- * Sexuella trakasserier betyder ovälkommet uppträdande av sexuell natur som kränker flickor och pojkar, kvinnor och män, vilka är aktiva, ideellt arbetande eller anställda inom idrotten.
- * Med trakasserier på grund av kön avses ett uppträdande som kränker flickors och pojkars, kvinnors och mäns värdighet.
- * Det viktigaste kännetecknet för trakasserier är att de är oönskade av den som utsätts för dem.
- * **Avgörande är den utsattes upplevelse, inte trakasserarens motiv.**

Sexuella övergrepp är namnet på sexuella handlingar där någon eller några går över gränsen och kränker en annan person på ett sexuellt sätt. Alla ha rätt att bestämma över sin egen kropp och sin egen sexualitet

En person under 15 år får inte utsättas för sexuella handlingar av något slag av äldre eller yngre personer, även om hon/ha själv skulle vilja eller ta initiativ

Det är viktigt att inte förväxla osunt beteende med normala relationer mellan ledare, tränare, barn och ungdomar i verksamheten. Det handlar om att vara uppmärksam på osunda relationer.

Som manlig respektive kvinnlig ledare för barn och ungdomar, såväl pojkar som flickor, skall du vara medveten om att du för dem är en förebild. Tillsammans med er känner barnen och ungdomarna en trygghet som i vissa fall kan övergå till rena "kärleksförklaringar". Därför är det viktigt att du uppträder på ett korrekt sätt och avhåller dig från kränkande tal med sexuella inslag. Du måste också tänka på hur du tar på pojkar och flickor. Det får inte ske på ett sådant sätt att det kan misstolkas som en sexuell handling. Speciellt för flickor i yngre tonåren kan detta vara känsligt. Det är inte fel att krama om någon, men tänk på hur du kramas och att du gör det när andra ser på. Undvik att hamna ensam med en adept i ett enskilt rum och försök att alltid vara två när ni går in i ett omklädningsrum.

Om du skulle bli kontaktad av en adept som säger att han/hon har blivit trakasserad av en annan person, **skall du omedelbart ta kontakt med din ordförande.**

**Utdrag ur RF:s policy mot sexuella trakasserier och övergrepp inom idrotten.
Läs mer på RF:s och SISU Idrottsutbildarnas hemsida.**

Till dig som är organisationsledare!

Sexuella trakasserier kan vara av olika slag, fysiskt, verbalt eller icke-verbalt. Det kan vara fråga om t.ex. oönskad fysisk kontakt såsom onödig beröring av en annan persons kropp, ovälkomna förslag eller påtryckningar, oönskad visning av pornografiska bilder och texter, visslingar, blickar eller gester som är anstötliga. Det kan också vara annat uppträdande eller yttrande som svärtar ner eller förlöjligar individen på grund av kön eller sexuell läggning.

Sexuella övergrepp är namnet på sexuella handlingar där någon eller några går över gränsen och kränker en annan person på ett sexuellt sätt.

En person under 15 år får inte utsättas för sexuella handlingar av något slag av äldre eller yngre personer, även om hon/han själv skulle vilja eller ta initiativ

Om du som ordförande får information om att någon i föreningen har blivit utsatt för sexuella trakasserier eller sexuella övergrepp gäller följande vägledning för hantering av frågan:

- * Snabbhet
- * Inhämtnade av yttrande från alla parter
- * Diskretion
- * Uppföljning

När en anmälan framförts eller en uppgift på händelse på annat sätt kommit till kännedom bör föreningen skyndsamt ta upp den akuta situationen. Det är inte minst viktigt om parterna möts i den vardagliga verksamheten. Efter en samlad bedömning bör föreningen besluta om den utpekade bör ta timeout tills frågan är utredd. Den utpekade bör ges möjlighet att yttra sig innan beslut fattas. Vid en anmälan gäller följande vid utredningsarbetet:

- * Båda parter ska bli hörda och få utveckla sina argument och synpunkter.
- * Uppgifter som lämnas bör skrivas ner för kontroll. Sekretess ska beaktas så att parternas personliga integritet skyddas.
- * Namn och innehåll i anmälan får inte delges andra än dem som deltar i utredningen.
- * Om den anmälda anses skyldig kan eventuella sanktioner bli aktuella.
- * Formella åtgärder bör alltid planmässigt följas upp under en tid. Detta för att garantera att trakasserierna har upphört.
- * Om det visar sig att den anklagade är skyldig och trakasserierna är av allvarlig art eller att det handlar om sexuella övergrepp, skall den anklagade polisanmälas av föreningen.

OBS! Den utsatte ska aldrig själv behöva driva frågan om han/hon har blivit utsatt. Det räcker att han/hon anmäler sitt ev. obehag till en ledare, så ska utredningsarbetet starta. Det är ett **ordförandeansvar**.

**Utdrag från RF:s policy mot sexuella trakasserier och övergrepp inomidrotten.
Läs mer på RF:s och SISU Idrottsutbildarnas hemsida.**

Till dig som förälder!

Idrotten är ett viktigt inslag i det Svenska samhället. Nästan 80 % av alla ungdomar är med eller har varit med i någon förening. I vissa idrotter är konkurrensen stor för att "platsa". Det kan ibland ge sig uttryck i att en del ungdomar kan bli utsatta för olika former av kränkningar från sina kamrater. Vanligt är att kränkningarna förmedlas genom de olika sociala medier som finns i dag. Exempel på sådana är facebook, twitter och SMS.

Det kan också vara så att behovet av ledare/tränare gör att personer som inte är lämpade som ledare ändå får ledaruppdrag.

Föräldrarna har i detta arbete en viktig del genom att vid ev. händelser slå larm till ansvariga ledare i föreningen.

Det är viktigt att inte förväxla riskbeteenden med normala relationer mellan exempelvis ledare, tränare, barn och ungdomar i verksamheten. Det handlar om att vara uppmärksam på osunda relationer.

Sexuella trakasserier kan vara av olika slag, fysiskt, verbalt eller icke-verbalt. Det kan vara fråga om t.ex. oönskad fysisk kontakt såsom onödig beröring av en annans kropp, ovälkomna och återkommande förslag eller påtryckningar, oönskad visning av pornografiska bilder och texter, visslingar, blickar eller gester som är anstötliga. Det kan också vara annat uppträdande eller yttrande som svärta ner eller förlöjligar individen på grund av kön, etnisk tillhörighet eller sexuell läggning.

Sexuella trakasserier handlar om när någon, mot sin vilja, utsätts för en ovälkommen handling med anspelning på sex. När sexuella trakasserier förekommer drabbar det ofta någon som står i beroendeställning till en annan individ. Inom idrotten kan det gälla ex. en tränare som trakasserar en adept. Det kan också gälla barn/ungdomar som utsätter andra barn/ungdomar.

Sexuella övergrepp är namnet på många handlingar där någon går över gränsen och kränker en annan person på ett sexuellt sätt.

En person under 15 år får inte utsättas för sexuella handlingar av något slag av äldre eller yngre personer, även om hon/han själv skulle vilja eller ta initiativ

Förövarna brukar själva beskriva det som att de väljer barn som är närmast och som de tror kommer att hålla tyst. Det kan vara barn som de har någon form av makt över, som de tror de kan tvinga, lura eller manipulera. Förövaren söker ofta vänskap, förtroende och tillfälle att få vara ensam med den utsatte. De kan lära känna varandra genom idrotten men de närmaste kontakterna tas vid sidan om. Det kan röra sig om olika former av extrahjälp eller mobil, sms, mail eller sociala medier.

Som förälder är det viktigt, om du misstänker att det inom din förening skulle förekomma någon form av trakasserier eller övergrepp, att du berättar om dina farhågor för föreningens ordförande eller annan ansvarig ledare som du har förtroende för. Det är också viktigt att du följer upp frågan.

All barn och ungdomar reagerar på olika sätt efter att ha blivit utsatta för ett sexuellt övergrepp. Ofta kan de känna sig deprimerade och ha svårt att sova. De kan reagera med total förträngning och minnesluckor vilket omgivningen kan feltolka som att de inte har tagit någon skada. Vanliga reaktioner är oro, ångest, värk och muskelspänningar, självmordstankar, dålig självbild, minnesstörningar, ätstörningar, sömnbesvär och mardrömmar.

(Hämtat från RF:s policy mot sexuella trakasserier och övergrepp inom idrotten)

Hur vi ska motarbeta kränkande särbehandling

Det är Svenska Handbollförbundets bestämda uppfattning att inom Svensk Handboll ska det råda absolut nolltolerans beträffande alla slag av kränkande särbehandling. För att nå ett sådant högt satt mål krävs det utbildning och information. Vilka former av kränkningar förekommer och i vilka sammanhang? Har föreningen en handlingsplan mot kränkande särbehandling och kan agera utifrån detta? Vad gäller beträffande kränkande särbehandling? På RF:s hemsida kan man hämta hem information och få den kunskap som behövs. Om föreningen inte har en handlingsplan mot kränkande särbehandling bör man upprätta en sådan. Innan handlingsplanen upprättas skall man inom föreningen ha en bred diskussion om föreningens värdegrund. En värdegrund, baserad på SHF:s övergripande vision och som skall gälla för föreningens totala verksamhet. Alla, aktiva och ledare, i föreningen ska veta vad som gäller.

Svenska Handbollförbundet har producerat ett informationsmaterial som redovisar förbundets policy för handbollens etik-moral och kränkande särbehandling. Utifrån vad som står i policydokumenten bör varje förening diskutera och komma överens om hur man skall arbeta för att leva upp till idrottens etik - fair-play och hur man skall motverka alla former av kränkningar.

Det är den utsattes upplevelse och inte den eller de andras motiv som är avgörande för om det är en kränkning eller ej. Det är därför viktigt att man brett diskuterar vad som är acceptabelt och vad som inte är acceptabelt beträffande föreningsmedlemmarnas förhållningssätt mellan sig men också till motståndare, domare och publik. Föreningens värdegrund speglar föreningens varumärke.

När handlingsplanen är fastställd ska den kommuniceras med samtliga medlemmar.

Värdegrunden måste tas upp och diskuteras regelbundet i olika sammanhang. Värdegrundens andemening måste i princip sitta i ryggmärgen hos samtliga medlemmar.

Ledarna har ett stort ansvar för att tillse att värdegrunden efterlevs. Dels att de själva lever upp till den men också att man reagerar och agerar då någon bryter mot vad man kommit överens om. Om någon incident skulle inträffa, gäller det att handla snabbt.

1 Om någon skulle bli utsatt och det upptäckts eller att personen själv berättar så måste man "säkra" den personen genom att ge den stöd.

2 Personen det berör får inte känna sig ifrågasatt. Personen ska inte behöva känna sig utanför. Det viktiga är att personen får berätta och att händelser och situationer de beskriver dokumenteras. Det är viktigt att personen får öppna frågor som: Vad har hänt? När började det? Beskriv händelsen och hur du upplevde det.

Det blir ett mindre "förhör" men viktigt för att kunna utröna vad som har hänt för att kunna ta nästa beslut.

Om det är en mindre förseelse och inte ett brott, kan man exempelvis konfrontera de involverade med varandra och föra en dialog kring frågor om orsak och verkan samt framtid. Är det en grövre förseelse, som strider mot lagen, ska den polisanmälas. En regel är "att det som är olagligt ute i samhället är också olagligt inom idrotten".

Det gäller att kunna bedöma ansvarsfrågan och göra en neutral bedömning. Vem i föreningen kan hålla ett sådant samtal? SHF rekommendera att föreningarna utser ett team av ett par lämpliga personer som utbildas i samtalsmetodik och som blir föreningens "krishanteringsgrupp". Den som blir utsatt ska veta vem eller vilka han/hon ska vända sig till för att få hjälp.

Idrotten är öppen för alla. Behovet av ledare är stort. Det innebär att det finns utrymme för personer som är direkt olämpliga som ledare. Därför är det viktigt att lära, både pojkar och flickor, att om man blir utsatt ska man direkt med kraft säga ifrån. Upphör inte kränkningarna skall man anmäla detta. Efter en ev. anmälan är det föreningens ansvar att vidta de åtgärder som är nödvändiga. Viktigt är att man handlar snabbt och med diskretion. Om ex. en ledare blir anmäld för kränkande särbehandling måste föreningen snabbt ta ställning till om ledaren i fråga skall ta timeout under tiden utredningen pågår.

Ett bra värdegrundsarbete motverkar alla former av kränkande särbehandling.

Svenska Handbollförbundets styrelse uppmanar samtliga SDF och handbollföreningar att genomföra en utbildning för aktiva, ledare och föräldrar. En sådan utbildning skulle kunna genomföras under en kväll, alternativt en lördag/söndag med följande upplägg:

Block 1:	Kartläggning.	Vad är det för former av kränkningar som kan förekomma inom vår verksamhet? Vilken roll spelar de sociala medierna?
Egna och andras erfarenheter?
Vad menar vi med jargong? Vilken jargong är acceptabel respektive inte acceptabel?
Block 2:	Människokunskap:	Vad händer med människor som blir utsatta för ett kränkande beteende av kamrater, ledare eller föräldrar? Vem har tolkningsföreträde? Vad är innebörden av orden ansvar, tillit och förtroende för?
Block 3:	Rutiner:	Om något händer, vad gör vi? Omedelbart och på sikt? Har vi bra rutiner? Är alla medvetna om våra ev. rutiner? Vem har ansvaret? Det är viktigt att veta hur man skall agera och känna sig trygg med det. Hur skall vår handlingsplan mot kränkningar se ut? Vem skall vara kontaktperson/kontaktgrupp?

Svenska Handbollförbundets styrelse uppmanar samtliga SDF och föreningar

1. Besluta att göra ett värdegrundsarbete.
2. Bilda en grupp av ledare, aktiva och föräldrar. Med hjälp av SHF:s policydokument om SHF:s etik och kränkningar, diskuterar ni fram vilken värdegrund som skall gälla för SDF: et/föreningen och fastställer en handlingsplan för hur SDF: et/föreningen skall agera utifall något skulle hända..
3. Implementera den överenskomna värdegrunden och handlingsplanen hos samtliga medlemmar.
4. Styrelsen rekommenderar också att kontakt tas med SISU Idrottsutbildarna som aktivt arbetar med värdegrundsfrågor.
5. På RF:s hemsida finns material att studera liksom på Rädda barnens.

2012-02-27

Lena Runströmer/Lars Edwinson